

Afskrift

Förhör den af Kungl. Maj:t den 17 juli 1903 nä-
digst fastställda arbetsplanen.

Stockholm den 30 September 1903. H. 1.0101

Fridolf Wijnbladsk

O. Ekstrand.

Betänkande och Förslag

rörande afdikning och odling af

Flinskären och Bynsmossen
inom

Be, Bastbult och Tortebo egor uti

Högsby socken af Handbörds härad och Kalmar län

Uppgjorda för sökande af län i odlingolånefonden

år 1903 af

N. L. Florén.

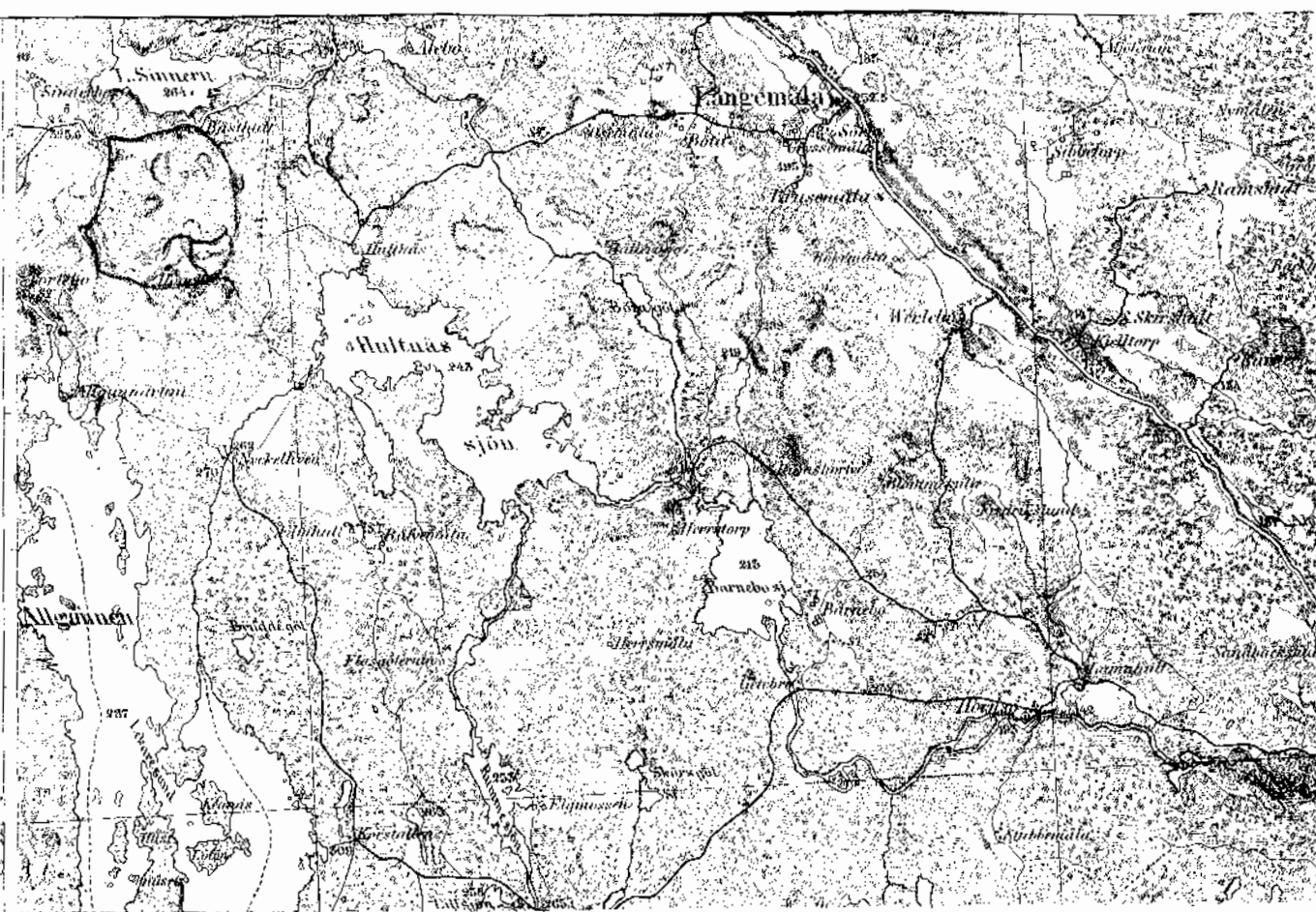
Landsbruksingenjör.

Willeman

u. v.

N. L. Florén

General karta

Beskrifning

Skala 1:100.000.

Kilbör 61.22 57.04

(L. enhofen)

57

Betänkande

rörande afdikning och odling af s.k. Flins-
kärren inom Bo och Brynmassan inom Fortels
egor uti Flögsby socken af Handbörds härad
och Kalmar län, afgifvit med stöd af för-
slag till ifrågavarande markens afdikning,
hvilket uppgjorts vid i laga ordning förordnad
syn enligt lagen om dikning och annan afled-
ning af vatten den 20 juni 1879, afslutat den 26
Maj 1902, hvilken synföreläggning utan blan-
der tagit åt sig laga kraft.

Beskrifning

Det ifrågavarande området utgöres så-
som namnet antyder af tvånnar af en höjd åt-
skilda mosskomplex, som emellertid ligga så
till vida i samma plan ~~som~~ att något för-
den öfre mossens afdikning tillräckligt fall
icke förefinnes emellan dem utan erfordras
för den öfre eller Brynmassens afdikning upp-
gräfvande af afloppskanal öfver genom hela
Flinskärren såsom af profileren närmare synes.
Brynmossen är eller har för varit odlad när-
tan till hela sin vidd, men har på grund af
bristfälligt aflopp till större delen måst läggas
ut, när vanliga vattenståndet står obetydligt
under markens yta. Jorden består af väl mät-
nad dyjor till djup värlande emellan 0,6 och
2,0 meter utom i innersta vikor (fig 20-22) där den
är mera blandad med bunnmossa och af säm-
re beskaffenhet. På grund af vid fig 66 från

väster nedströmmande vatten har gräsväxten i sydvästra hörnet af massen hållit sig rätt bra och har marken därför ^{hög} bibehållits som äng, öfver då mossen i öfrigt varit odlad. Den nedre mossen har endast varit odlad kring ofloppets allra nedersta del där marken består af 0,3 à 0,5 à 1,2 m. djup dy jord på grusbotten med i markens yta uppskjutande stenar rätt tätt; större delen af denna masse har däremot icke varit odlad utan beväxten med rätt stor skog till största delen af tall i synnerhet i östra hörnet (fig 19) där skogen är ganska fullväxten. På grund af lutningsförhållandena har det från den förut nämnda Brynmossen tillströmmande vattnet letat sig fram öfver och vid flöden öfversvämmat västra delen af massen (fig 42, 44, 45), hvilket därigenom blifvit mera gräsbärande och mindre skogbeväxten. Från nordöstra hörnet af massen där mindre tillflöden likaledes utfalla och sprida sitt vatten öfver mossmarken är gräsväxten öfver rikligare och härifrån drager sig vattnet hufvudsakligen i sydöstlig riktning öfver egot fig. 21, hvarvid är att märka att marken mellan fig. 21 och 22 icke är högre belägen, men så uppfyllt af stora stenblock mellan hvilka vattnet letar sig väg, att densamma icke kunna upptagas som odlingsbar eller vönande någon förbättring genom dikningen. För att slipa gräva dike fram genom denna steniga mark har ett ofloppsdike utstakats i lämpligaste läge tvärs öfver skiftet upptagande vatten

nit öfver från ett dike utmed egovägen, hvilket
därigenom öfver kan förbättras samt från sid-
den i sydöstra kanten af mossen (fig 20) På det
hela taget är denna massa ej särdeles djup- endast
0,8 à 1,5 meter utom i fig. 18 och 19 där djupet öfvergår
till 2,0 meter och däreutöfver. Den är emellertid myc-
ket vattensjuk beroende på att någon kanal hit
tills icke funnits genom densamma utan vatten
från såväl nordöstra och norra kanten som från
Brynmassan få strömma fritt öfver marken;
den grässhärd som under sådana förhållanden
kunnat inböras har således icke varit mycket värd
Visserligen är dyfjorden i denna massa icke så väl
förmultnad som i Brynmassan utan blan-
dad med Brur och hvitmossa, men genom bortlägg-
ningen bliver densamma snart så förändrad att den kan
med fördel odlas. Fig. 10-13-14 bilda tamligen värtlig ång
och såsom af profilen synes är det icke någon större höjd
som behöfver genomskäras för att få diket rätte fram i
gränslinjen, enär vattnet under nuvarande förhållanden
vid flödet letar sig fram på båda sidor kullen från
fig. 10 till fig. 13.

Det vatten som strömmar till från norr vid fig. 51 har haft
en så gynnsam och godelande inverkan på fig 53, 54, att
densamma på den grund icke kunnat anses värma någon
förbättrad afkastning genom odling, på grund hvar-
af de öfver undantagits i fråga om odling och
böra som ång bibehållas, så bör öfver ske med
fig. 13, 14 och 39 enär de äro så öfversäade med stö-
re stenar att de skulle bli omöjliga att bruka som
åker, men som ång kunna lämna något bättre af-

- kastning och sådant af betydligt bättre beskaffenhet efter torrläggningen.

Wattenban-
ningsområde
och kanaldis-
positioner.

Det område från hvilket afloppet har sin utlöds-
out är helt obetydligt utgörande endast omkring
350 har hvadan någon större kanal ej förflöter
utan har bottenbredden blifvit bestämd till 0,6
meter upp till den punkt där bäcken från norr
infaller eller till punkten *ba* samt därefter till 0,5 me-
ter upp genom Bryns mossen. Någon svårighet att
leda bort vattnet förefinnes icke heller all den stund
tillräckligt fall finnes i afloppet såsom af profilen
synes; att marken är så vattendränkt har således
föranämligast sin grund till frånvaron af kanal
genom Flinsåskärren. Genom bergbackarne nedan
desamma finnes visserligen ett aflopp upp till
men icke till större djup än omkr. 0,3 meter un-
der markens yta och för öfrigt sträcker sig detta
dike icke längre upp i mossen än den uppodla-
de marken, eller ungefär till prälen 13.

Omådken

För själva hufvudkanalen har som nämnts be-
stämts en bottenbredd af 0,6 meter från nerändan
till punkten *ba* och därefter 0,5 meter. Från huf-
vudafloppet uppgräfvos dels ett afledningsdike
från punkten *11a* österut till gränsen mot *Påst-*
hult, hvilket gräns dike följer på en längd
af 130 meter hvorefter det viker åt nordost till
den punkt där hufvudsakliga tillflödet från
denne sida framkommer dels afskärningsdike-
na *a* utmed egovägen och *c* västerut till backen
hvarjämte länddike *b* uppgräfvos såsom fort-
sättning af afskärningsdike *a* utmed sydvästra

Odeling

kanter af mossen.

I Brynsmossen gräpes utom kanalen ett afskäringsdike i det läge som kanalen utvisar. Afledningsdiket från Bastkult gräpes enligt profilen öfver detsamma.

Smådiken

Afskäringsdikena gräpas 1,2 meter djupa och 0,3 meter i botten med en sidolutning af 1:1,25 och länddikt b. 0,9 meter djupt, 0,2 meter i botten och med slänt 1:1,0. Andra erforderliga länddiken gräpas 0,75 meter djupa, 0,2 meter breda i botten och med sidolutning 1:1,0 samt gräpas i allmänhet i de närmre de omgivande höjderna än att de skära igenom mossjorden och med sin botten komma omkr. 0,15 à 0,30 meter djupt i aspen.

Odling

Uppodlingen af Flinskärrer bör i allmänhet ske genom djuphackning; där mycket stubbar, rötter och ris förefinnes bör detta hopsamlas och vid lämplig tid uppträmmas samt askan genast utspridas, men därvid tillses att elden icke får fastna i själva marken enär den mylla som kan finnas då tåu gör förlorad.

I Brynsmossen erfordras endast plöjning af marken för att få densamma i kultiverbart skick; därjämte måste dock såvida man icke vill omvandla de gamla tegdikena till täckta diken desamma uppränsas och aus på kanterna växande björkbuskar o. d. afrodjas.

I Flinskärrer gräpas tegdikena med omkr. 20 meters mellanrum i fältets längdriktning och med naturliga fält.

Skötsel.

Efter odlingen tagas 3 à 4 gräddor af hafre, hvar efter en regelmässigt ordnad cirkulationsinordning tillämpas i samband med sådana å hummanets öfriga egor, men så ordnad att å mossjorden öfver foder och rotfruktskörd ingår i densamma t. ex. för en sju årig cirkulation: 1) träd, 2) råg, 3) gräs, 4) gräs, 5) hafre, 6) rotfrukter (potatis) 7) hafre, eller utan träd 1) rotfrukter (potatis) 2) råg, 3), 4) och 5) gräs och foder 6) och 7) hafre.

Arbetsplan

Kalkning och odling

Efter afdikningen och odlingen bör jorden i första rummet tillföras kalk till en mängd af omkr. 5000 kilo per hektar, hvarvid tillses att om mjöl af obränd kalksten användes detta må skall vara väl finmalit hvarjämte erinras att släkt kalk som i sig själf är mera finfördelat har en snabbare verkan å sur och ny mossjord. Kalkningen bör emellertid förnyas efter 8 à 10 år. Om tillfälle därtill finnes är det lämpligt att för de första gräddorna å ny mossjord öfver gifva något ladugårdsgödsel men i öfrigt användes endast konstgödsel till en mängd af 500 à 600 kilo kainit och 400 kilo thomassafat eller 200 kilo superfosfat per hektar för hvarje grädda.

Andra föresl

Insäring

För insäring i synnerhet för 2 à 3 årig vall kan användas följande utsäde:

Rödklöfver — 4,5 kg.	Ångsvingel — 5,0 kg.
Blåske ♂ — 4,0 "	Flundäring — 1,0 "
Hvit ♂ — 1,0 "	Timotej — 4,5 "
Humleuzorn 1,0 "	eller tillsammans 2,0 kg.

men för insäring med klöfverarter och luzerna

bör gärna påföras s.k. ympjord d. v. d. mylla
tagen från någon åker, som nyligen varit sam-
ma väkt, till en mängd af 2 à 3000 kilo för hekt-
ar.

Arbetsplan. Då såsom af föreningen synes intressenterna öfver-
enskommit att genast påbörja arbetet samt att
öfver uppgräfvandet af afledringsdiken samt
afskäringsdiken skall ingå uti de gemensam-
ma kostnaderna för vattenafledningens torde
lämpligen kunna bestämmas att detta arbete
bör fullbordas under första och andra året
tillsammans 3380 har samt att uppgräfvand-
et af laggdiken samt tegdikning och odling
af hvar och en inom hans egos verkställen
under loppet af 4 år med omkr. 1/4 hvardera
året eller i rundet tal 1200 har hvilket tiessam-
man gör den för detta arbete beräknade sum-
man af 4743 kronor.

Andra förelag. Inom Högby socker har län ur odlings-
länfonder erhållits till rekviring af bänar
på två olika områden, men emär de härigenom
torrlagda mossarne äro belägna längre ut
öster och norr inom socknen hafva de icke
något samband med nu ifrågasättande
utdikningslägerhet, hvilket för öfrigt lig-
ger omkring 100 fot högre öfver hafvet.

Till betänkandet bifogas i öfrigt:

A. Översiktskarta fasthöftad vid första si-
dan af betänkandet ^{utdrags} såväl (med blå sträckning)
vattensamlingsområdets ungefärliga utsträck-
ning, som (med gul färgläggning) af diknings

lågenhetens storlek och läge, hvarjämte namnen
å de egendomar som deltagit uti ofvannöf-
målde större utdikningsföretag inom Högby
socken äro med rött understrukna.

B. Egobeskrifning med Bilagorna Lit. A och B.

C. Ritningar, nämligen plankarta och profilrit-
ning med tillhörande sektionsritningar äm blod.

D. Kostnadsförslag.

E. Afskrift af de vid syn enligt dikningslagen
upprätaade handlingar angående den i fråga-
satta dikningen samt.

F. intyg att denna förräkning lagit åt sig laga
kraft.

På grund af hvad utredningen gifver vid
händer tillåter jag mig slutligen vördsam-
mast förorda beviljandet af odlingslån
enligt stadgade grunder till företagets utför-
ande.

Kalmar i April 1903.

N. L. Florin.